

XXXVI. Eötvös Loránd Kutatási Hálózat

Varga Mihály
pénzügyminiszter

Fejezeti indokolás

I. A célok és elvárt eredmények meghatározása, felsorolása, számszerűsítése

A magyarországi kutatási rendszer kapacitásának, hatékonyságának és gazdasági fejlődéssel való kapcsolatának megerősítése érdekében kiemelt kormányzati cél a K+F állami finanszírozás GDP-hez viszonyított arányának fokozatos növelése. A kitűzött cél eléréséhez nélkülözhetetlenné vált a kutatás-fejlesztés és innováció új szervezeti és finanszírozási modelljének kialakítása.

A sikeres innováció- és tudománypolitika egyik alapelve, hogy a közpénzből és közérdekből finanszírozott kutatási és innovációs tevékenység iránti elvárások kettős felelősségi rendszerben működnek, a tudományos tevékenység speciális, autonóm jellege miatt. A közpénzből és közérdekből folytatott innováció és tudományos kutatás általános irányainak kialakítása a tudós közösség, az állampolgárokat képviselő intézmények, az üzleti élet szereplői és a társadalmi ügyeket felkaroló civil szféra közös feladata.

Ahhoz, hogy az elérhető források a lehető legjobb módon, felelősen kerüljenek hasznosításra, elkerülhetetlen a kutatás és az innováció szereplői közötti koordináció, a párhuzamosságok kiküszöbölése, a kutatási ökoszisztéma működésének optimalizálása és a kutatási hiányterületek kezelése, valamint a szereplők közötti szinergiák megteremtése.

Magyarország hosszú távú versenyképességének fenntartható növelése érdekében a jelenleginél átláthatóbb, ösztönzőbb és rugalmasabb szervezeti és finanszírozási keretekre van szükség. Ennek alappilléreként létrehozásra kerül az Eötvös Loránd Kutatási Hálózat, amely hozzájárul a kutatóintézet-hálózat hazai alapkutatási eredményeinek nagyobb arányú és hatékonyabb hasznosulásához.

II. A célok megvalósításához rendelkezésre álló erőforrások 2020-ban

Az Eötvös Loránd Kutatási Hálózat (a továbbiakban: ELKH) az Eötvös Loránd Kutatási Hálózat Titkárságából (a továbbiakban: ELKH Titkárság), az általa központi költségvetési szervként működtetett kutatóközpontokból, kutatóintézetekből és kutatócsoportokból, valamint a fejezethez rendelt fejezeti kezelésű előirányzatokból (Infrastruktúra-fejlesztés és központi kezelésű felújítások, Kiválósági ösztöndíjak) áll.

millió forintban, egy tizedessel

Megnevezés	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Átlagos statisztikai állományi létszám (fő)
Intézmények	40.534,4	17.360,3	23.174,1	4.806
Fejezeti kezelésű előirányzatok	7.942,5	-	7.942,5	-
Fejezet összesen	48.476,9	17.360,3	31.116,6	4.806

III. A célok elérésének módja a felügyelt ágazatokban

III.1. Intézményekkel történő feladatellátás

Az ELKH Titkárság gazdasági szervezettel rendelkező központi költségvetési szerv, mely az ELKH tagjaként központi költségvetési szerv formában működtetett kutatóközpontokkal, kutatóintézetekkel és kutatócsoportokkal (a továbbiakban együttesen: kutatóhelyekkel) a központi költségvetésről szóló törvényben önálló költségvetési fejezetet képez.

A kutatóhelyek központi költségvetési szervei formában működnek. A kutatóhelyek jogalanyiságát nem érintette az irányító szerv személyének, a működési formájuknak, valamint az intézmények címrendi besorolásának módosítása. Ebből adódóan a központi költségvetési szervek a korábban MTA fejezetben megjelenő köztestületi költségvetési szervek valamennyi jogát és kötelezettségét folytatólagosan gyakorolják, a 2020. évi költségvetési javaslat a 2019. évi előirányzat bázisán alapul.

A kutatóhelyek az alapító okiratukban foglaltaknak megfelelően látják el közfadataikat. Tevékenységüket az elnyert pályázataik és megkötött szerződéseik, továbbá az alapító okiratuk keretei között maguk határozzák meg. A kutatóhelyek a szakterületükön részt vesznek szakmai állásfoglalás és vélemény kidolgozásában, gondoskodnak kutatóik szakmai fejlődéséről és szakmai utánpótlás biztosításáról, továbbá a felsőoktatási intézményekkel kötött megállapodások szerint közreműködnek az oktatásban, kutatásban és doktori képzésekben.

1. cím: ELKH Titkárság

A Kormány ELKH-val és az ELKH Titkársággal kapcsolatos feladata a kutatás-fejlesztés és innováció közfinanszírozású támogatásához való hozzáférés elősegítése, rendelkezésre álló többletforrások, az egységes szerkezetű finanszírozás hatékony felhasználási feltételeinek a biztosítása.

Az ELKH Titkárság gyakorolja a fejezetbe sorolt központi költségvetési szervként működő kutatóhelyek felett az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 9. §-a szerinti irányítási hatásköröket, ideértve az alapítói jogokat is, valamint ellátja a kutatóhelyek igazgatási és ellenőrzési feladatait. Az ELKH Titkárság közfadata a költségvetési szervek által folytatott kutatások intézményrendszerének fenntartása, működtetése.

Az intézményi előirányzat alakulásának levezetése a következő:

millió forintban, egy tizedessel

1. cím	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Átlagos statisztikai állományi létszám (fő)
2019. évi törvényi előirányzat	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Változások jogcímenként:</i>				
Intézménytől átvett/átadott feladat	0,0	0,0	0,0	0
MTA Titkárságtól átvett feladat	585,5		5	68
MTA Létesítménygazdálkodási Központtól átvett feladat	459,9		459,9	

Fejezeti kezelésű előirányzatról átvett forrás				
Felsőoktatási kiválósági programok támogatása fejezeti sor terhére a Titkárság működőképességéhez biztosított forrás	607,0	0,0	607,0	4
2020. évi javasolt előirányzat	1.652,4	0,0	1.652,4	72

3. cím: MTA kutatóközpontok, kutatóintézetek

A cím összevontan tartalmazza az ELKH kutatóhálózatához tartozó intézmények előirányzatait.

Az ELKH kutatóhálózata az alábbiak szerint épül fel:

MTA Agrártudományi Kutatóközpont

A kutatóközpont tevékenységének célja, hogy alapkutatásokat, alkalmazott kutatásokat és fejlesztéseket végezzen az agrártudományok területén, valamint a társadalom számára hasznos és nélkülözhetetlen tudományos ismereteket közvetítsen.

MTA Atommagkutató Intézet

Az intézet alaptevékenysége a természet törvényeire irányuló mikrofizikai kutatás. Ezzel hozzájárul a világban folyó tudományos kutatások eredményeihez és a hazai tudományos kultúra fenntartásához. Tevékenységében az alapkutatás mellett az alkalmazásoknak is fontos szerep jut. Az eredmények közvetlenül hasznosulnak a környezetkutatásban, a földtudományban, a régészetben és a gyógyászatban.

MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont

A kutatóközpont a filozófia, az irodalomtudomány, a művészettörténet, a néprajz, a régészet, a történettudomány és a zenetudomány területén alap- és alkalmazott kutatásokat művelő és koordináló, közfeladatokat ellátó önálló jogi személy, amely a történelem, a művelődés, a művészetek és a társadalmi-kulturális örökség – az Európai Unióban nemzeti hatáskörbe utalt – kutatását a vizsgált témák magyarországi és magyar nemzeti vonatkozásainak nemzetközi összefüggésekbe helyezésével végzi. Intézeteinek hazai és nemzetközi kapcsolatrendszerére alapozva elősegíti a magyar és magyarországi bölcsészettudományi kutatások sokoldalú jelenlétét a hazai és nemzetközi tudományos életben.

MTA Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont

A kutatóközpont csillagászati és földtudományi (földrajzi, földtani, geokémiai, geodéziai és geofizikai) felfedező kutatásokat folytat és felhasználásra készíti elő eredményeiket. Alapkutatási tevékenységeinek sorában megalapozó elméleti vizsgálatokat, obszervatóriumi, terepi és laboratóriumi méréseket végez, feldolgozza és közzéteszi a mérési adatokat, új módszerek kialakítására törekszik. Működteti a Nemzeti Szeizmológiai Hálózatot, valamint obszervatóriumokat tart fenn.

MTA Energiatudományi Kutatóközpont

A kutatóközpont nemzetközi színvonalú tudományos kutatásokat végez a magyar nukleáris biztonsági ismeretek folyamatos elmélyítése érdekében, a meghosszabbított üzemidejű paksi blokkok és az új magyarországi atomerőműblokkok biztonságáról, az üzemanyagciklus

zárásáról, az új atomerőmű-generáció kifejlesztéséről, az ionizáló sugárzások (neutron-, gamma- és elektronsugárzás) és az anyag kölcsönhatásáról, az izotóp- és nukleáris kémia, a sugárhatás-kémia, a sugárvédelem és a nukleáris biztonság, a reakciókinetika, a heterogén katalízis és az ún. megújuló energiaforrások, valamint a műszaki és anyagtudományok területén.

MTA Kísérleti Orvostudományi Kutatóintézet

Az intézet tevékenységének középpontjában az idegtudományi alap kutatások állnak, így az ideg ingerület-átvitel, a tanulás és emlékezés, a viselkedés, az öregedéssel összefüggő és epilepsziás agyi károsodás, valamint a hormonkiválasztás központi és környéki idegrendszeri szabályozásának kutatása. A kutatócsoportok multidiszciplináris megközelítési módot alkalmaznak, a hagyományos, megalapozott és bevált módszereket (anatómiai, elektrofiziológiai, neurokémiai és farmakológiai metodológia) ötvözik a legújabb eljárásokkal.

MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont

A kutatóközpont elméleti és empirikus kutatásokat végez a közgazdaság-tudományokban, a világgazdasági és regionális kutatásokban, valamint mindezek más társadalomtudományokkal határos területein. Feladata a piacgazdaság, különösen a magyar gazdaság, a nemzetközi gazdasági-politikai környezeti feltételek és a térbeli folyamatokat meghatározó tényezők tudományos elemzése.

MTA Nyelvtudományi Intézet

Az intézet alapfeladata tudományos kutatások folytatása a magyar nyelvészet, az általános és alkalmazott nyelvészet, az uráli nyelvészet és a fonetika területén, a magyar irodalom és köznyelv nagyszótárának elkészítése, archív anyagainak gondozása. Tudományos megközelítésben vizsgálja a magyar nyelv különböző változatait és az országon belül és kívül beszélt kisebbségi nyelveket, valamint az európai integráción belüli nyelvpolitikai kérdéseket. Kiegészítő feladatként nyelvi korpuszok és adatbázisok létrehozásával, számítógépes alkalmazások nyelvészeti alapjainak megalkotásával, valamint közönségszolgálati tevékenységgel és szakértői vélemények készítésével is foglalkozik. Mindezek mellett az intézetben működtetett MTA-ELTE Elméleti Nyelvészet Tanszék révén részt vesz a felsőoktatásban is.

MTA Ökológiai Kutatóközpont

A kutatóközpont a szárazföldi és vízi életközösségek összetételét, szerkezetét, működését és változásait vizsgálja az élőhelyek, a biodiverzitás és a vízminőség védelmével, továbbá nemzetközi egyezményekkel kapcsolatos kutatásokat végez, a tájhasználat, a vízhasználat, a tájrendezés, a vízkormányzás és minden stratégiai környezeti tervezés vagy beavatkozás tudományos megalapozását és hatáselemzését végzi, valamint a táji-regionális léptékű, hosszú távú folyamatok ökológiai hátterét vizsgálja.

MTA Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézet

Az intézet kutatási feladatai a következők: alap kutatás a matematikai struktúrák témájában, matematikai analízis és alkalmazásai, alap- és alkalmazott kutatás a sztochasztika témájában, diszkrét matematikai témában, valamint bioinformatikai területeken. Az intézet kutatási, illetve speciális feladata az Országos Matematikai Szakkönyvtár fejlesztése.

MTA Számítástechnikai és Automatizálási Kutatóintézet

Az intézet tevékenységének fő jellemzője az informatikai, irányítástechnikai, alkalmazott matematikai alap- és alkalmazott kutatás széles körű művelése és az itt megszerzett speciális ismeretek hasznosítása a kutatás-fejlesztés, rendszertervezés és rendszerintegrálás, tanácsadás, oktatás, szoftverfejlesztés területén. Kiemelt kutatási területek: automatizált irányítási

rendszerek, CNN – Analogikai Celluláris új elvű számítógép, GRID számítóhálózatok, elosztott számítási architektúrák, mérnöki és menedzsmentintelligencia, nagy sebességű hálózatok és biztonsági kérdéseik, képfelismerés és képfeldolgozás, világháló-informatika, matematikai informatika.

MTA Szegedi Biológiai Kutatóközpont

A kutatóközpont tevékenysége a modern biológia minden területére kiterjed. A biofizika területén alapvető feladat a biológiai rendszerek és folyamatok fizikai megközelítéssel való értelmezése és a biológiai anyagok vizsgálata különös tekintettel fizikai tulajdonságaikra. A biokémia területén alapvető feladat a biológiai folyamatok molekuláris részleteinek felderítése biokémiai, molekuláris, valamint szintetikus és evolúciós rendszerbiológiai megközelítéssel. A genetika területén célkitűzés az öröklődés molekuláris mechanizmusainak vizsgálata különféle modellszervezetekben. A növénybiológia területének célkitűzése a fényérzékelést, a fényenergia hasznosítását, a fejlődést és a stresszválaszokat meghatározó gének és molekuláris mechanizmusok azonosítása és magas színvonalú vizsgálata növényekben, algákban és cianobaktériumokban. A központ intézeteiben elsősorban alapkutatás folyik, de a tudományos eredmények gyakorlati alkalmazása is fontos szempont.

MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont

A kutatóközpont elméleti, empirikus és összehasonlító kutatásokat folytat a jogtudomány, a kisebbségkutatás, a politikatudomány és a szociológia területén. A kutatóközpont alapkutatásokat, alkalmazott és összehasonlító kutatásokat is végez.

MTA Természettudományi Kutatóközpont

A multidiszciplináris természettudományi kutatások központja az enzimológia, a szintetikus kémia, a molekuláris farmakológia, az anyag- és környezetkémia, valamint a kognitív idegtudományok és a pszichológia területén tevékenykedik.

MTA Wigner Fizikai Kutatóközpont

A kutatóközpont felfedező jellegű kísérleti és elméleti fizikai kutatásokat végez hazai bázisú, illetve külföldi székhelyű kutatóberendezésekkel a részecskefizika, a magfizika, az általános relativitáselmélet és gravitáció, a fúziós plazmafizika, az űrfizika, a nukleáris anyagtudomány, a szilárdtest-fizika, a statisztikus fizika, az atomfizika, az optika és az anyagtudomány területén számos esetben nemzetközi együttműködésben.

Az intézményi előirányzat alakulásának levezetése a következő:

millió forintban, egy tizedessel

2. cím	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Átlagos statisztikai állományi létszám (fő)
2019. évi törvényi előirányzat	34.129,0	34.129,0	0,0	4.078
<i>Változások jogcímenként:</i>				
Intézménytől átvett/átadott feladat	0,0	0,0	0,0	0
Fejezeti kezelésű előirányzatról átvett feladat (ITM fejezet – MTA Kutatóintézetek, Kutatóhelyek támogatása)	17.095,9	0,0	17.095,9	0
Egyéb változások				

Saját bevételek változása	+174,9	+174,9	0,0	0
Árpád-ház program támogatása	-13,1		-13,1	
Pénzügyi tranzakciós illeték megszüntetése miatti csökkentés	-82,7		-82,7	
Szociális hozzájárulási adó 1,5 százalékpontos csökkenése	-155,2		-155,2	
Többség				
Minimálbér és garantált bérminimum emelés többlete	+175,4	0,0	+175,4	0
Bevételi forrásszerkezet módosítása	-17.020,3	-17.020,3		
KFI források értékállóságának biztosítása	1.500,0		1.500,0	
2020. évi javasolt előirányzat	35.803,9	17.283,6	18.520,3	4.078

4. cím: ELKH Támogatott Kutatóhelyek

A cím összevontan tartalmazza az ELKH támogatott kutatócsoportok működési feltételeinek előirányzatait.

A kutatócsoport valamely kutatóközpont, kutatóintézet, vagy rendelt szervezeti egység.

Az intézményi előirányzat alakulásának levezetése a következő:

millió forintban, egy tizedessel

4. cím	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Átlagos statisztikai állományi létszám (fő)
2019. évi törvényi előirányzat	3.091,4	3.091,4	0,0	656
<i>Változások jogcímenként:</i>				
Intézménytől átvett/átadott feladat	0,0	0,0	0,0	0
Fejezeti kezelésű előirányzatról átvett feladat (ITM fejezet – MTA Kutatóintézetek, Kutatóhelyek támogatása)	3.014,7	0,0	3.014,7	0
Egyéb változások				
Saját bevételek változása	-13,3	-13,3		
Pénzügyi tranzakciós illeték megszüntetése miatti csökkentés	-4,7		-4,7	
Szociális hozzájárulási adó 1,5 százalékpontos csökkenése	-33,0		-33,0	
Többlet				
Minimálbér és garantált bérminimum emelés többlete	+24,4	0,0	+24,4	0
Bevételi forrásszerkezet módosítása	-3.001,4	-3.001,4		
2020. évi javasolt előirányzat	3.078,1	76,7	3.001,4	656

III.2. Fejezeti kezelésű előirányzatokkal történő feladatellátás bemutatása

4. cím: Fejezeti kezelésű előirányzatok:

4/1 Infrastruktúra fejlesztés és központi kezelésű felújítások támogatása

Az Infrastruktúra fejlesztés és központi kezelésű felújítások támogatása fejezeti kezelésű előirányzat 2020. évi kiadási előirányzata 1.900,0 millió forint, bevételi előirányzattal nem rendelkezik, a támogatási előirányzata 1.900,0 millió forint.

A magas színvonalú kutatásokat a megfelelő minőségű, naprakész kutatási infrastruktúra képes biztosítani, mely csak a jelenlegi műszerpark egy részére jellemző, más részének felújítása azonban feltétlenül szükséges. A kutatási infrastruktúra, vagyis a megfelelő berendezések, eszközök, műszerek, adatbankok, információs rendszerek és szoftverek beszerzése, felújítása komoly beruházást jelent.

A meglévő eszközök felújítása mellett az új kutatási infrastruktúra beszerzése, különböző magasabb színvonalú kutatást lehetővé tevő beruházások és felújítások is ide tartoznak, melyek biztosítják a kutatóhelyek korszerűbb működési feltételeit, a versenyképes kutatási környezet kialakítását.

Az Infrastruktúra fejlesztés és központi kezelésű felújítások támogatása fejezeti kezelésű előirányzat alakulása: az előirányzat 2019. évben a XVII. Innovációs és Technológiai Minisztérium fejezet költségvetésében szerepelt (20/66/3 Infrastruktúra fejlesztés és központi kezelésű felújítások támogatása). Az ELKH fejezetben megtervezett *4/1 Infrastruktúra fejlesztés és központi kezelésű felújítások támogatása* törvényi sor 2020. évi javasolt előirányzata ennek bázisán alapul.

millió forintban, egy tizedessel

Megnevezés	Kiadás	Bevétel	Támogatás
2019. évi törvényi előirányzat	1 865,8	-	1 865,8
<i>Változások jogcímenként:</i>			
Fejezetek közötti átcsoportosítás (Felsőoktatási kiválósági programok támogatása)	38,8		38,8
Fejezeten belüli átcsoportosítás			
Egyéb változások (pénzügyi tranzakciós illeték megszüntetése miatti csökkentés)	-4,6		-4,6
Többség			
2020. évi javasolt előirányzat	1.900,0		1.900,0

4/2. Kiválósági ösztöndíjak

A Kiválósági ösztöndíjak fejezeti kezelésű előirányzat 2020. évi kiadási előirányzata 6.042,5 millió forint, bevételi előirányzattal nem rendelkezik, a támogatási előirányzata 6.042,5 millió forint.

A fejezeti kezelésű előirányzat a következő szakmai célt szolgálja:

- A 2009. év óta működő Lendület program célja az akadémiai intézmények és egyetemi keretek között működő kutatócsoportok dinamikus megújítása, nemzetközileg kimagasló teljesítményű kutatók és kiemelkedő fiatal tehetségek külföldről történő hazahívásával, illetve itthon tartásával. A pályázati modell hazai és nemzetközi jelentősége és sikere nemzetközi mércével is meghatározó és példamutató. A Lendület program hozzájárul a sikeres fiatal kutatók elvándorlásának visszaszorításához, a tehetség-utánpótlás biztosításához, bővíti a kiválóságok előrelépési lehetőségeit és növeli az akadémiai kutatóintézet-hálózat, illetve az egyetemek versenyképességét.

- A 30 (kivételes esetekben 35) év alatti korosztálynak szóló, évente meghatározott keretszámú és pályázatással egybekötött 3 évre szóló fiatal kutatói álláshelyek az ELKH kutatóhálózatának kutatói utánpótlását biztosítják, a kutatói pálya elején nyújtott támogatással.
- A Posztdoktori Kutatói Program célja a teljes kutatói pályáiv kiépülésének támogatása, a kutatócsoportok versenyképességének erősítése a posztdoktori álláshelyek kibővítésével.

A kiválósági ösztöndíjak fejezeti kezelésű előirányzat alakulása: az előirányzat forrása 2019. évben a XVII. Innovációs és Technológiai Minisztérium fejezet költségvetésében szerepelt (20/66/2 Európai Unió és hazai kutatóintézeti pályázatok támogatása; 20/66/4 Akadémiai Kiválósági Programok támogatása; 20/66/5 Kutatói pályázatok támogatása). Az ELKH fejezetben megtervezett 4/2 Kiválósági ösztöndíjak fejezeti kezelésű előirányzat 2020. évi javasolt előirányzata fenti előirányzatok bázisán alapul.

millió forintban, egy tizedessel

Megnevezés	Kiadás	Bevétel	Támogatás
2019. évi törvényi előirányzat	6.095,3		6.095,3
<i>Változások jogcímenként:</i>			
Fejezetek közötti átcsoportosítás			
Egyéb változások			
pénzügyi tranzakciós illeték megszüntetése miatti csökkentés	-15,1		-15,1
szociális hozzájárulási adó 1,5 százalékpontos csökkentése	-37,7		-37,7
2020. évi javasolt előirányzat	6.042,5		6.042,5

III.3. Tájékoztató a több év előirányzatait terhelő programok, beruházások és más fejlesztések későbbi évekre vonatkozó hatásairól

A fejezet tekintetében nem releváns.

III.4. Az uniós források felhasználásának szerepe a felügyelt ágazatokban (ágazatonként 1-3 oldal)

A költségvetési tervezés során nem számoltunk uniós források igénybevételével.

III.5. A középtávú tervezés keretében meghatározott 2020. évi tervszámoktól való eltérés indokolása

A fejezet tekintetében nem releváns, tekintettel arra, hogy 2019-ben létrejött fejezetről van szó.

III.6. A szakpolitikai célú nemzetpolitikai/határon túli feladatok a tárca költségvetésében

A fejezet tekintetében nem releváns.

Budapest, 2019. június 6.

